

**БИБИСАРА
АСАУБАЕВА
ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕМІЗ?**

→3

**«ФУТБОЛ
ОЙНАҒЫМ
КЕЛМЕДІ»**

→3

**ҮШ СПОРТШЫҒА
ҮМІТ АРТП
ОТЫРМЫЗ**

→8

ҚАЗАҚ СПОРТЫ

Газет 1959 жылғы
1 қаңтардан шыға бастады

Республикалық
апталық

qazaqsporty.kz

№2 (5353)
27 қаңтар 2022 жыл

Газет бейсенбі
күні шығады

kazakh_sporty@mail.ru

ПРЕЗИДЕНТ СПОРТШЫЛАРДЫ ҚАБЫЛДАДЫ

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОЛИМПИАДА ЖӘНЕ ПАРАЛИМПИАДА ҰЛТТЫҚ ҚҰРАМАЛАРЫНЫҢ МҮШЕ-ЛЕРІМЕН КЕЗДЕСТІ, ДЕП ХАБАРЛАДЫ ПРЕЗИДЕНТТІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ.

Мемлекет басшысы жуырда Бейжің қаласында өтетін XXIV қысқы Олимпиада және Паралимпиада ойындарының барша спортсүйер қауым үшін айтулы оқиға екеніне тоқталып, Қазақстан осы сайысқа ең үздік спортшыларын аттандыратынын атап өтті.

– Дүбірлі додада ел намысын қорғау – мәртебелі міндет әрі зор жауапкершілік. Біздің спортшыларымыз Олимпиада ойындарында талай рет жеңіс тұғырына көтерілді. Көк туымызды желбіретіп, Әнұранымызды әуелетті. Сондай сәтте әрбір азаматымыздың кеудесін мақтаныш сезімі кернейтіні сөзсіз. Сіздер алдағы сайыста халқымыздың сенімін ақтайсыздар деп сенемін, – деп жігерлендірді Президент.

Мемлекет басшысы бұған дейін Қазақстан атлеттерінің қысқы Олимпиада және Паралимпиада ойындарында жалпы 2 алтын, 4 күміс және 4 қола медаль олжалағанын атап өтіп, Олимпиада тарихында есімдері алтын әріппен жазылған Владимир Смирнов, Людмила Прокашева, Елена Хрусталева, Денис Тен және Юлия Галышева сынды спортшылардың даңқты жеңістері азаматтарымыздың

патриоттық сезімін арттырғанын айтты.

– Алдағы Олимпиадада сіздер де лайықты өнер көрсететіндеріңізге сенімдімін. Паралимпиадашылар үшін де маңызды сәт жақындады. Елімізде инклюзивті қоғамды дамыту жолында Паралимпиада ойындарының маңызы зор. Қазақстандық паралимпиадашылардың жеңістері – мақсатқа ұмтылудың, табандылық пен өз күшіне деген сенімнің үлгісі. Өкінішке қарай, біздің спортшылардың соңғы дайындық күндері қаңтардағы қайғылы оқиғалармен түспа-түс келді. Ең бастысы, ынтымақ пен бірліктің арқасында біздің халқымыз мемлекеттің тұтастығына нұқсан келтіретін лаңкестікке лайықты тойтарыс бере алды. Біз бүкіл ел болып ұлттық құрамаға жанкүйер болатын жарыс күндері де жалпыұлттық бірлігімізді көрсететінімізді білемін, – деді Президент.

Президент спортшылардың Олимпиада жолдамасы жолында жанкештілікпен еңбектенгеніне тоқталып, олардың кәсіби тұрғыдан жетіле түсуіне бар күшін салған бапкерлердің де еңбегін атап өтті.

– Енді туыстарыңыз бен жақындарыңыздың ғана емес, миллиондаған

қазақстандық жанкүйердің үмітін ақтау керек. Сіздердің жеңіске деген жігерлеріңіз – өскелең ұрпаққа үлгі, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы бұқаралық және балалар мен жасөспірімдер спорты әрдайым еліміздің басым бағыты екенін айтты. Былтырдан бастап өзінің тапсырмасына сәйкес спорт саласындағы мемлекеттік тапсырыстар бойынша жан басына қаржы бөлу іске қосылғанына тоқталды.

– Бұл шешім спорт секциялары мен аула клубтарының дамуына тың серпін берді. Өздеріңіз білесіздер, 2022 жылды Балалар жылы деп жариялады. Өскелең ұрпақтың үйлесімді дамуын қамтамасыз ету үшін мемлекет пен қоғам күш біріктіруі қажет. Қолға алынған осы іс-әрекеттер балаларымыздың денсаулығын нығайтуға, оларды рухани, адамгершілік тұрғысынан тәрбиелеуге септігін тигізетіні сенімдімін, – деді Президент.

Кездесу соңында Олимпиада құрамасының капитаны Абзал Әжіғалиев пен Паралимпиада құрамасының капитаны Александр Герлиц Президенттің қолынан Мемлекеттік ту алып, ант берді.

Қасым-Жомарт Тоқаев спортшыларымыздың көк туымызды Олимп шыңына шығарып, мемлекетіміздің мерейін көтере беруіне тілектестік білдірді.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРІ
ДӘУРЕН АБАЕВҚА
АШЫҚ ХАТ**

РУХСЫЗ, БІЛІМСІЗ СПОРТ...

**ҚАЗАҚСТАН
ПРЕЗИДЕНТІ ҚАСЫМ-
ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ
ТОКИО ОЛИМПИАДАСЫ
АЯҚТАЛҒАН БОЙДА:
«ҰЛТТЫҚ ҚҰРАМАНЫҢ
ОЛИМПИАДАДАҒЫ
КӨРСЕТКІШІ СПОРТ
СЕКІЛДІ АСА МАҢЫЗДЫ
САЛАДА ШҰҒЫЛ ӘРІ
ТИІМДІ РЕФОРМАЛАР
ЖҮРГІЗУ ҚАЖЕТ
ЕКЕНІН КӨРСЕТТІ.
ҰЛТТЫҚ ҚҰРАМАНЫҢ
БҰЛ КӨРСЕТКІШІ ҚАЗАҚСТАННЫҢ СПОРТТАҒЫ
ӨЛЕУЕТІНЕ ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТ ТАРАПЫНАН СПОРТТЫ
ДАМУҒА БӨЛІНІП ОТЫРҒАН МОЛ ҚАРАЖАТҚА
СӘЙКЕС КЕЛМЕЙДІ», ДЕП МИЛЛИОНДАҒАН
ЖАНКҮЙЕРДІҢ КӨКЕЙІНДЕГІ ОЙДЫ ДӨП БАСТЫ.**

Иә, Токиодағы Олимпиада ойындары спорт саласындағы ұзақ жылғы жүйесіз тірлікті, білімсіздікті, жойдасыз жемқорлықты, бүтін ел тізгінін сеніп тапсырған басшылар мен қосшылардың өз ісіне немқұрайды, атүсті қарағанын, білікті кадрлар дайындау бағытындағы ұзақтан жалғасқан кемшілікті, көптеген жауапты адамдарда ұлттық-патриоттық және ел алдындағы жауапкершілік сезімінің әлсіздігін анық көрсетті.

→4-5

АҚ ОЛИМПИАДАНЫҢ АЛАУЫ ЖАҒЫЛАДЫ

**ЕНДІ САНАУЛЫ
КҮНДЕРДЕН
КЕЙІН, ДӘЛІРЕК
АЙТСАҚ 4 АҚПАНДА
ҚЫТАЙДЫҢ
БЕЙЖІҢ
ҚАЛАСЫНДА АҚ
ОЛИМПИАДАНЫҢ
АЛАУЫ
ЖАҒЫЛАДЫ.**

МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІНІҢ БЕРГЕН МӘЛІМЕТІНЕ СҮЙЕНСЕК, СПОРТШЫЛАРЫМЫЗ 8 СПОРТ ТҮРІНЕН БАҚ СЫНАЙДЫ. АЙТАП АЙТСАҚ, ҚЫТАЙ АСТАНАСЫНДА КОНЬКИМЕН ЖҮГІРУ, ШОРТ-ТРЕК, ФРИСТАЙЛ, ШАҒҒЫ ЖАРЫСЫ, БИАТЛОН, ТАУ ШАҒҒЫСЫ, ШАҒҒЫМЕН ТРАМПЛИННЕН СЕКІРУ ЖӘНЕ ШАҒҒЫ ҚОССАЙЫСЫНАН БАРЛЫҒЫ 34 СПОРТШЫ ЕЛ НАМЫСЫН ҚОРҒАЙДЫ.

18 қаңтарда Мәдениет және спорт министрі Дәурен Абаев XXIV қысқы Олимпиада ойындарының дайындығы жайында жиын өткізді. Министр алдағы қысқы Олимпиада ойындарында ұлттық құраманың алдында тұрған бірқатар міндеттерге тоқталды.

→8

БАСПАСӨЗ-2022

Мырзағали АЙТЖАНОВ, бокстан әлемнің екі дүркін «Ең үздік бапкері»

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАН!

Қадірлі спорт жанкүйерлері, спорт мамандары, жаттықтырушылар мен спортшылар, «Қазақ спорты» газетіне 2022 жылға жазылу науқаны жалғасып жатыр.

Сүйікті газеттеріңіздің жыл бойы үйге келіп тұрғанын қаласаңыз, бір жылға толық жазылыңыздар!

«Қазақ спорты» газетінің индексі жеке жазушылар үшін – **64190**, кәсіпорындар мен ұйымдар үшін – **14190**.

ГАЗЕТТІҢ БАҒАСЫ ЖӘНЕ ҚАЙДА ЖАЗЫЛУҒА БОЛАДЫ?

«Қазпошта»						
Индексі	Жазылымды қабылдау шарттары: - жеке жазылушылар үшін - кәсіпорындар мен ұйымдар үшін - жеңілдікпен жазылу	1 ай (2 ай)	3 ай (4 ай)	6 ай	12 ай	
64190	Жеке жазылушылар үшін	446,25	1338,75	2677,50	5355,00	Қала
		464,87	1394,61	2789,22	5578,44	Аудан/ауыл
14190	Кәсіпорындар мен ұйымдар үшін	686,25	2058,75	4117,50	8235,00	Қала
		704,87	2114,61	4229,22	8458,44	Аудан/ауыл

«Эврика пресс»						
64190	Жеке жазылушылар үшін	487,00	1461,00	2922,00	5844,00	
14190	Кәсіпорындар мен ұйымдар үшін	756,00	2268,00	4536,00	9072,00	

«Еуразия пресс»						
64190	Жеке жазылушылар үшін	492,00	1476,00	2952,00	5904,00	
14190	Кәсіпорындар мен ұйымдар үшін	761,00	2283,00	4566,00	9132,00	

«Бектұрғанов»						
64190	Жеке жазылушылар үшін	507.00	1521.00	3042.00	6084.00	

ДЖОРДЖЕ ДЕСПОТОВИЧ

ҚАЗАННЫҢ «РУБИН» КЛУБЫНАН НЕГЕ КЕТТІ?

КЕЗІНДЕ ҚАЗАҚСТАН ПРЕМЬЕР-ЛИГАСЫНДА ДОП ТЕПКЕН ДЖОРДЖЕ ДЕСПОТОВИЧ ҚАЗАННЫҢ «РУБИН» КОМАНДАСЫНАН КЕТТІ. СЕРБИЯЛЫҚ ШАБУЫЛШЫНЫҢ АЛДАҒЫ УАҚЫТТА ҚАЙ КОМАНДАДА ОЙНАЙТЫНЫ ӨЗІРГЕ БЕЛГІСІЗ.

Деспотович Татарстан астанасына 2020 жылдың жазында «Оренбургтен» еркін ойыншы ретінде ауысып келген. «Рубин» сапында осы уақыт аралығында 36 матчта 15 гол соғып, бес нәтижелі пас берген. Оның келісімшарты 2023 жылға дейін жасалған. Бірақ клуб келісімшарттың аяқталғанын күтпей, футболшыны қосалқы құрамға жіберді. Сөйтіп, оның орнына «Локомотивте» ойнайтын беларусь Виталий Лисаковичті алды.

«Спорт Экспресс» басылымының жазуынша, Деспотович бас бапкер Леонид

Слуцкиймен келіспей қалған. Клубтың ойыншыға артар басты кінәсі – жиі жарақат алуы мен қайта қалыпқа келуі болып отыр. Биылғы маусымда сербиялық шабуылшы жарақатына байланысты үш ай алаңға шықпады. Тамыз айында аяғынан жарақат алса, қазанда табағын ауыртып алған. Соңғы жарақатын емдеу үшін 2-3 ай уақыт кетті. Тек жылдың соңында ғана жаттығуға қосылды.

Бұл жағдайға клуб басшылығы мен бапкерлер штабының көңілі толған жоқ. Өйткені былтырғы маусымда команданың үздік сұрмергені атанған шабуылшыдан сол жетістігін тағы қайталауды күткен. Бірақ Деспотович бірінші айналымда үмітті ақтамады. Чемпионатта 9 матчта пенальтиден соғылған бір голмен шектелді.

Қантар айының басында сербиялық шабуылшының «Астанаға» оралуы мүмкін екені айтылған. Алайда, «Астананың» бас директоры Тастанбек Есентаев оны жоққа шығарды.

Футболшы бұған дейін сұхбаттарының бірінде «Қазақстан менің жүрегімде. Маған көп көмегі тиді. Әрине, жағдай оңай емес. Тіпті, кейбір алаңдарда мүлдем футбол ойнауға болмайды. «Қайрат» пен «Астанада» жағдай тәуір. Бұл екеуі – Қазақстандағы ең бай командалар. Ал «Жетісуда» жаттығуда ойыншылар Месси, Роналду деген жазуы бар формалармен жүретін. Мен мысалы, «Црвена Звездадағы» жейдеммен жаттығу жасайтынмын» деп айтқан.

МАСУДОВ ЖҰМЫССЫЗ ҚАЛМАДЫ

ТАНЫМАЛ ОТАНДЫҚ БАПКЕР ВАХИД МАСУДОВ ЖҰМЫССЫЗ ҚАЛМАДЫ. ОЛ ЕНДІ 19 ЖАСҚА ДЕЙІН ҚАЗАҚСТАН ҚҰРАМАСЫН ЖАТТЫҚТЫРАДЫ.

Масудов бастаған жастарымыз қазіргі кезде Нұр-Сұлтан қаласында оқу-жаттығу жиынын өткізіп жатыр. 8 ақпанда Арменияға аттанады. Онда сол елдің құрамымен 2 матч өткізеді.

Сондай-ақ Талғат Байсуфинов баптайтын Қазақстан ұлттық құрамасы 12 ақпан күні Түркияның Анталья қаласында жиналады. Ал 13 ақпан күні Қазақстан клубтарының легионерлері командасына қарсы жолдастық матч өтеді. Легионерлер құрамасын Андрей Карпович пен Самат Смақов жинақтайды деп шешілді.

ТҰҢҒЫШБАЕВ ПЕН СҮЙІМБАЕВ

«АҚСУҒА» КЕЛДІ

БИЫЛҒЫ МАУСЫМДА ҚАЗАҚСТАН ПРЕМЬЕР-ЛИГАСЫНДА ӨНЕР КӨРСЕТЕТІН «АҚСУ» ЕКІ БІРДЕЙ ШЫМКЕНТТІК ФУТБОЛШЫМЕН ҚАТАРЫН ТОЛЫҚТЫРДЫ.

Бұған дейін «Қайрат» намысын қорғаған Ғафуржан Сүйімбаев пен Еркебұлан Тұңғышбаев алдағы маусымды Павлодарда өткізеді. Былтыр Сүйімбаев «Қайраттың» капитаны болды. 31 жастағы қорғаушы тізесіндегі жарақатына байланысты өткен маусымның екінші жартысында алаңға шықпады. Сондықтан да болар, бас бапкер Құрбан Бердыев Сүйімбаевқа сенім артпады.

Еркебұлан Тұңғышбаев – Қазақстан құрамасының ойыншысы. Бұған дейін ол «Тұранның» оқу-жаттығу жиынына қатысқан болатын.

Еркебұлан «Ордабасы» командасының түлегі. 2014 жылы премьер-лигада алғашқы ойынын өткізді. Былтырғы маусымда ол Шымкент клубы сапында 19 матч өткізіп, 4 гол соқты. Бірақ жарақатына байланысты маусым айынан қазан айының ортасына дейін алаңға шықпады.

«Ақсу» командасы бүгінгі таңда Түркияда оқу-жаттығу жиынын өткізіп жатыр. Командаға украиналық маман Руслан Костышин бас бапкер болып тағайындалды. Оның бапкерлік штабына «Қайсар» мен «Атыраудың» экс-ойыншысы Владимир Аржанов кірді.

Жоғарыдағы екі ойыншыдан бөлек, «Ақсу» 32 жастағы ресейлік орталық қорғаушы Али Гаджибековпен келісімшартқа отырды.

МҰХАММЕД САЛАХТЫҢ ГОЛЫ

МЫСЫР ҚҰРАМАСЫН АФРИКА КУБОГІНІҢ 1/4 ФИНАЛЫНА ШЫҒАРДЫ

Мысыр құрамасы Камерунда өтіп жатқан Африка кубогінің 1/4 финалына шықты, деп жазады Vesti.kz тілшісі.

Кот-д'Иуар мен Мысыр арасындағы ойынның негізгі уақытында гол соғылмай, экстра-тайм ойнатылды. Алайда 120-минуттың қорытындысы бойынша қос қарсылас бір-бірінің қақпасына гол соға алмады.

120 минуттың ішінде мысырлықтар 21 соққы жасаса, "Африка пілдері" 13 рет қақпаны нысанаға алған.

Нәтижесінде жеңімпаз пенальти сериясында анықталды. Бабы мен бағы қатар жанып тұрған Мысыр елінің өкілдері қарсыласын орта жолда қалдырып кетті. Ал капитан Мұхаммед Салах жеңіс голының авторы атанды.

КАНЬЯС

«ШАХТЕРДЕ» ЖҮР

КОЛУМБИЯЛЫҚ ФУТБОЛШЫ РОДЖЕР КАНЬЯС ҚАРАҒАНДЫНЫҢ «ШАХТЕР» КЛУБЫНЫҢ ОҚУ-ЖАТТЫҒУ ЖИЫНЫНА КЕЛДІ.

Рохер «Шахтер» сапында бұған дейін де ойнаған. Атап айтсақ, 2012-2014 жылдары өнер көрсеткен. Қарағанды клубымен ел чемпионаты, кубогы және суперкубогын жеңіп алған. Сонымен қатар 2013 жылы Еуропа лигасында топтық кезеңінде ойнады. Жалпы, «Шахтердің» жейдесімен 66 матчта алаңға шығып, 9 гол соққан.

Одан кейінгі жылдары Каньяс «Астана» намысын қорғайды. Елорда клубында 4 рет Қазақстан біріншілігінде топ жарды. УЕФА Чемпиондар және Еуропа лигасының топтық кезеңінде доп тепті. «Астана» сапында 119 матчта 15 гол соққан. Одан бөлек, 13 нәтижелі пасы бар.

«Астанадан» соң Кипрдің «Аполль» клубына жалға берілгені бар. Сосын «Ордабасы» (12 матч) мен «Ертіс» (17 матч) командаларында ойнады. 2019 жылдан бері ол ешбір команда сапында ойнамаған.

ЖЕРАР ГОУ

«АҚТӨБЕ» БАПКЕРІНІҢ КӨҢІЛІНЕН ШЫҚПАДЫ

«АҚТӨБЕ» ФУТБОЛ КЛУБЫНЫҢ ТҮРКИЯДАҒЫ ОҚУ-ЖАТТЫҒУ ЖИЫНЫНА ОТАНДЫҚ ЖАНКҮЙЕРЛЕРГЕ ЖАҚСЫ ТАНЫС ШАБУЫЛШЫ ЖЕРАР ГОУ КЕЛІП ҚОСЫЛҒАН. БІРАҚ ОЛ БАПКЕРЛЕР ШТАБЫНЫҢ КӨҢІЛІНЕН ШЫҚҚАН ЖОҚ.

Қазақстанның бес дүркін чемпионы «Ақтөбенің» ел біріншілігінде жүлдеге ілікпегеніне жеті жылға жуықтады. Биыл клуб басшылығы сол олқылықтың орнын толтыруды көздеп отырғандай. Команда құрамына бірнеше ойыншы келіп қосылды. Хорватиялық Мате Прнчевич, Армения құрамасының футболшысы Соломон Удо, былтыр «Қызылжар» қорғаушысы болған Әлібек Қасыммен келісімшартқа отырған. Одан бөлек, Стас Покатилов, Саша Стаменкович, Антон Бочаров, Арман Кеңесовтер де сынақта жүр. Былтыр Литва чемпионатының үздік сұрмергені әрі үздік ойыншысы атанған Уго Видемон да Владимир Муханов жаттықтыратын клубтың қатарында.

Енді осы Видемонға шабуылда бәсекелес болуға Жерар Гоу келген. Бірақ ол қалмайтын болып шешілді.

Бас бапкердің айтуынша, футболшының агенті ұсыныс жасаған. Алайда футболшы жиынға 103 келі салмақпен келіпті. Жақын арада өз бабына келуі мүмкін емес. Сондықтан Гоу «Ақтөбе сапында қалмайтын болды.

Жерар - Қазақстан футболында өзіндік ізін қалдырған ойыншы. Ол 2014 жылдың маусым айынан 2017 жылдың қарашасына дейін өнер көрсетті. Қазақстан премьер-лигасында 102 ойын өткізіп, 80 гол соққан. Одан бөлек, Еуропа лигасындағы 11 добы тағы бар. Жалпы, Қазақстанда жүріп, 99 доптың авторы атанды. Шабуылшы Қазақстан премьер-лигасының үш рет үздік сұрмергені болды.

БИБІСАРА АСАУБАЕВА ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕМІЗ?

2004 ЖЫЛЫ ТАРАЗ ҚАЛАСЫНДА ДҮНИЕГЕ КЕЛГЕН БИБІСАРА ШАХМАТТЫ ТӨРТ ЖАСЫНАН БАСТАП ҮЙРЕНЕ БАСТАДЫ. БҰҒАН ДЕЙІН АЗИА ЧЕМПИОНАТЫНДА, ӨЗГЕ ДЕ ТУРНИРЛЕРДЕ КӨЗГЕ ТҮСКЕН БИБІСАРА АСАУБАЕВА ЖАҚЫНДА ПОЛЬША АСТАНАСЫ ВАРШАВА ҚАЛАСЫНДА ӨТКЕН БЛИЦ-ШАХМАТТАН ӘЛЕМ ЧЕМПИОНЫ АТАНДЫ. СОНДАЙ-АҚ ЖЫЛДАМ ШАХМАТТАН (РАПИД) ДА ӘЛЕМНІҢ КҮМІС ЖҮЛДЕСІНЕ ИЕ БОЛДЫ.

«Алғашқы шахмат үйірмесіне барғанымда жеті жастағы ұлдармен ойнап жүрдім. Алғашқы үш айда тек жеңіліп жүрдім. Үйге жылап келетінмін. Анам сол кезде «мүмкін қажет емес шығар, осымен тоқтарсын» дейтін. Сосын арада уақыт өте келе жеңіске жете бастадым. Сол кезде қатты қуандым», деді Б.Асаубаева.

Халықаралық дәрежедегі спорт шебері Олег Дзюбаннан тәлім алған ол алты жасында төртінші разрядқа ие болды. Астана қаласының чемпионатында сегіз жастағы қыздармен ойнап, бірінші орын алды. Осыдан кейін оның жұлдызды шағы басталды. Жеті жасында әлем чемпионы атанды. Соның арқасында Fide Master дәрежесіне ие болды. Бибісара – мұндай дәрежеге қол жеткізген әлемдегі ең жас шахматшы.

«Басында қыз болғандықтан әрі кішкентай екенімді айтып, бапкер қабылдамады. Бірақ ата-анам көндіруге тырысты. Бәлкім, бірдеңе шығып

қалар деп үгіттеді», деді шахматшы.

Шерлок Холмстың барлық кітаптарын оқып тауысқан Бибісара бала күнінен ойыншыққа емес, кітапқа құмар болып өсті.

Бибісараның немере ағасы Бағлан Асаубайұлы Майлыбаев бірнеше жыл Президент әкімшілігі басшысы орынбасары қызметін атқарғанын білеміз. Шахматшы қыздың анасы Лиана Таңжарықова дәл осы Бағлан Асаубайұлының Бибісараға көп кедергі келтіргенін бұрынғы сұхбаттарында айтқан-ды.

«Мен күйеуіммен ажырасып кеткенмін. Біз әлем чемпионатынан алтын медаль алып келгеннен бастап Бибісараның ағасы жан-жақтан тосқауыл қойды. Бұл туралы сол кезде көбі білді, бірақ жағдайды өзгерту мүмкін емес еді. Себебі ол Қазақстанның жоғары қызметтегі шенеунігі болатын. Нақты бір уақыттан кейін бізді түрлі

іс-шараларға қатыстырмайтын болды, маңызды оқиғалардан біздің атымызды сызып тастады», деп жазған болатын Таңжарықова Facebook парақшасына.

Елдегі қысым көбейген соң, бір кездері Ресейге көшуге мәжбүр болды. Мәскеуде тұрып, сол елдің намысын қорғады. 2016 жылы Ресейдің атынан өзінің жас мөлшеріндегілер арасындағы әлем чемпионатына қатысып, топ жарды.

Бірақ, арада екі жыл өткенде дау шықты. Ресейлік жаттықтырушы Евгений Соложенкин 13 жасар спортшыға «Турнир кезінде қулық танытып, электрондық құралды пайдалану арқылы жеңіске жетті» деген айып таққан. Өз кезегінде Бибісара мұны жала екенін, өтірік сөз таратқан жаттықтырушы әрекетін «атын шығару үшін жасады» деп айтты.

«Бір жылдан астам уақыт бізге жағылған қара күйемен өмір сүрдік. Алайда әділдік орнады – FIDE Соложенкинді 18 айға шахматтан шеттетті. Сот менің де, Бибісараның да Соложенкинге қарсы арызын қанағаттандырды. Енді ол ақша төлейді. Сондай-ақ Бибісараны тыйым салынған құралдар пайдаланды деп айыптап мақала жазған басылымдар оның ақталғаны туралы ақпарат таратуға міндеттеледі. Біз өте ризамыз!» деп келтірді Sputnik.kz шахматшы қыздың анасы Лиана Таңжарықованың пікірін.

Ал 2019 жылы Бибісара елге оралды. Сол кезде Маңғыстау облысының әкімі болған Ералы Тоғжанов отандасымыздың елге оралуына септігін тигізді. Осы күні Асаубаева жарыстарға Маңғыстау облысының атынан қатысып жүр.

Қазіргі кезде Бибісара 17 жаста. Өткен жылы әйелдер арасында онлайн өткен Азия чемпионатында жеңімпаз атанды.

«ФУТБОЛ ОЙНАҒЫМ КЕЛМЕДІ»

БРАЗИЛИЯҒА БАРЫП ҚАЙТҚАН РАУАН САРИЕВ ҚАЗІР ҚАЙДА ЖҮР?

«ОЛЕ БРАЗИЛ» ЖОБАСЫ АЯСЫНДА ФУТБОЛ ӘЛІППЕСІН ҮЙРЕНУГЕ БРАЗИЛИЯҒА БАРҒАН АЛҒАШҚЫ ТҮЛЕКТЕРДІҢ ІШІНЕН ЖАРҚ ЕТІП КӨРІНГЕН, БІРАЗ УАҚЫТ СОЛ ЕЛДЕГІ «БОТАФОГО» САПЫНДА ДОП ТЕУІП, ОДАН КЕЙІН ЕЛГЕ ОРАЛҒАНДА «ҚАЙРАТ», «ОРДАБАСЫ», «ЖЕТІСУ» КЛУБТАРЫНДА ОЙНАҒАН, ӨЗ КЕЗЕГІНДЕ ТАЛАНТТЫ ЖАС САНАЛҒАН РАУАН САРИЕВТЕН ФУТБОЛ ЖАНКҮЙЕРЛЕРІ БҮГІНДЕ КӨЗ ЖАЗЫП ҚАЛҒАНЫ АНЫҚ. ҚАЗІР РАУАН НЕ ІСТЕП ЖҮР, ҚАНДАЙ ҚЫЗМЕТТЕ?

– Бүгінде футбол жанкүйерлері Рауанды іздейді. Қазір қайдасың, немен айналысып жүрсің?

– Бүгінде өзім туып-өскен ауылда (Алматы облысы, Ескелді ауданы, Бактыбай ауылы) 2012/13 жылдары дүниеге келген балаларды футболға дайындаймын.

– 2019 жылы «Жетісу-Б» сапында Бірінші лиганың екі ойынына шықтың, одан кейін алаңда көрмедің. Шақырту болмады ма, әлде басқа себеп болды ма?

– Шыны керек, футбол ойнағым келмеді. Жиі жаракат алдым. Әр қозғалысқа жарақатым кедергі болды. Содан кейін өзім «осымен доғарайын» деген шешімге келдім. Басқа себеп жоқ.

– 2015 жылы «Ордабасыдан» кейін төрт жыл үзіліс алып, одан кейін Бірінші лигада ойнадың. Сол аралықта өзінді «Ақжайықпен» оқу-жаттығу жиынында болды деген, алайда көрмедің...

– Иә, оқу-жаттығу жиынына

қатыстым, бірақ бірінші күні сіңірімді зақымдап алдым. Одан кейін Алматыға келіп, бірден ота жасаттым. Емделу, қайта қалыпқа келу процесі ұзаққа созылды. Үзілістің төрт жылға созылғаны да, «Ақжайықта» ойнамауымның да себебі осы.

– «Жетісудың» биылғы премьер-лигадағы ойынына қандай баға бересің? Не жетпеді және қай тұсында артық болды?

– Ойындарды жібермей қарадым дей алмаймын, арасында көре алмай қалған сәттер болды. Біздің ойыншылардың барлығы жас болғандықтан тәжірибенің жетпегендігі белгілі, ал басқалардан артық тұрған тұсы – командамызда жергілікті ойыншылар көп ойнады. Жігіттерге ризамын. Ойындары жақсы. Осы қалыптан шықпау керек. Бір қазақтың баласы биікке шығып жатса, шын қуанамын. Ал биыл «Жетісуға» келген легионер ойыншылар өздерін ақтаған жоқ деп ойлаймын. Оның қасында Аслан Әділ, Рауан

Орынбасар, Айбар Жаксылыков сынды жетісулықтардың ойыны ерекше болды.

– Айбар демекші, екеуің көрші ауылдансыңдар ғой. Ұлттық құрамада да ойнап жүр. Ол жігіт туралы да айтып өтсең.

– Иә, Балпық би кентінде (ред. – Алматы облысы) жаттығып жүргенде ініміз бізбен бірге доп тебетін. Қазір жақсы нәтиже көрсетіп жатыр. Оны әркез қолдаймын, карьерасында үлкен жетістіктерге жете беруін тілеймін.

– «Оле Бразил» жобасы туралы да айта кетсең. Бұл жоба өзін ақтады ма?

– Ақтады деп ойлаймын. Өйткені бізбен бірге барған балалардың арасынан төрт-бес жігіт ойнап жүр. Бізден кейін де Бразилияға барғандардың ішінен әлі ойнап жүргендер бар. Енді 25 бала барса, соның 25-і де футболмен айналысып кетпейді ғой. Ішінен іріктеліп қалады, електен өтеді. Сондықтан бұл көрсеткішті жаман деп айта алмаймын.

– Бразилияда футболдан басқа не үйрендің?

– Тілді үйрендік. Мәдениетін түсіндік.

– Бүгінде жаттықтырушымын дедің ғой. Балаларды футболға дайындауда неге мән бересің?

– Балалардың іргетасын мықтап бекіту керек. Бүгінгі жұмыс сол. Доппен техника. Алаңды доппен көре білу сияқты жаттығуларды жүргізіп жатырмын. Жаттығуда әр балаға доп беріп, оның техникасын дамытуға күш салу керек. Бес ай ішінде үлкен жетістікке жетіп жатырмыз деп айтсам, өтірік болар. Ал ірілі-ұсақты турнирлерге қатысып, өзімізді ақырын-ақырын дамытудамыз. Команданың аты «Бактыбай ФК». Әрқайсысынан үміт күтемін. Өзім жетпеген жетістікке солардың жетуін тілеймін.

Серік ҚАНТАЙ

Алматы облысы

ВОЛЕЙБОЛДЫҢ ЖАСӨСПІРІМДЕРГЕ БЕРЕРІ КӨП

СПОРТ – КЕЗ КЕЛГЕН АДАМ ДЕНСАУЛЫҒЫНЫҢ КЕПІЛІ. БІЗДІҢ МЕКТЕПТЕ КӨПТЕГЕН ҮЙІРМЕЛЕР МЕН СЕКЦИЯЛАР БАР, ОНДА БІЗДІҢ ОҚУШЫЛАР ӨЗДЕРІНІҢ ФИЗИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЖОҒАРЫЛАТЫП, ДЕНСАУЛЫҒЫН НЫҒАЙТАДЫ. БҮГІНГІ ТАҢДА ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ СПОРТ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ҮЛКЕН АРСЕНАЛЫНДА СПОРТТЫҢ БАРЛЫҚ ТҮРЛЕРІ АРАСЫНДА ЕҢ ТАНЫМАЛ СПОРТ ТҮРІ – БҰЛ ВОЛЕЙБОЛ. ВОЛЕЙБОЛ – ДЕНСАУЛЫҚТЫ НЫҒАЙТУДЫҢ, ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ ДАМУЫН ЖАҚСARTУДЫҢ ТИІМДІ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ БІРІ. ВОЛЕЙБОЛДЫ ЖЫЛ БОЙЫ ЖӘНЕ ДЕ КӨБІНЕСЕ ТАЗА АУАДА ОЙНАУҒА БОЛАДЫ.

Волейбол үйірмесінің мақсаты: – оқушылардың дене шынықтыру және спортқа деген қызығушылығы мен қажеттілігін қалыптастыру, мектеп оқушылары арасында волейбол ойынын танымал ету, салауатты өмір салтын насихаттау. – денсаулықты нығайту, үйлесімді дене дамуына ықпал ету; – оқушыларды өмірлік маңызды қозғалыс дағдылары мен қабілеттеріне үйрету; – волейболдан мектептің құрама командасын қалыптастыру; – жарыстарда тұрақтылық пен жетістікке жету үшін қажетті ерік-жігерлерін және психологиялық қасиеттерін қалыптастыру.

Салауатты және қауіпсіз өмір салтын қалыптастырудың маңызды және басты мақсаты – жеткіншектердің, сондай-ақ жасөспірімдердің денсаулығын сақтау мен нығайтудың дұрыс құралдарын табу және іздеу, олардың салауатты өмір салтына деген көзқарасын қалыптастыру үшін қолайлы жағдайлар жасай отырып, табысқа жетудің негізгі жолдарының бірі әрі бірегейі.

Волейбол – бұл қолжетімді спорт түрлерінің бірі, ол жастарды дене шынықтыру мен спортпен жүйелі түрде айналысуға, белсенді демалуға тартудың тамаша құралы. Ойынның тағы бір маңызды ерекшелігі – бұл барлық бұшыкет топтарына, мүшелер мен физиологиялық жүйелерге ғана емес, сонымен қатар моральдық – ерік қасиеттеріне де белсенді әсер етеді. Ойынның белгіленген ережелерімен келісу қажеттілігі адам психикасына үлкен әсер етеді. Алаңда болған кезде ойыншылар бәсекелестік рухын сезінеді. Волейбол жаттығулары жүрек-тамыр және тыныс алу жүйелерінің жұмысына оң әсер етеді, сүйек жүйесін нығайтады, бірлескен ұтқырлықты дамытады, бұлшықеттердің күші мен икемділігін арттырады. Доппен үнемі әрекеттесу терең және перифериялық көруді, кеңістіктегі дәлдік пен бағдарлауды жақсартуға көмектеседі.

Волейбол ойынының ерекшелігі қарапайым жабдықта: ойын алаңы, тор, доп. Волейбол ережелері допты ауада ұстап тұру қажеттілігін қамтиды және оны бір-біріне өткізіп, ыңғайлы позицияны қамтамасыз етеді. Ептілік, ойлау жылдамдығы, үйлестіру сияқты қасиеттерді

дамыту басқа да спорт түрлерінде жоғары нәтижелерге қол жеткізуге көмектеседі.

Әр ойынның белгілі бір мақсаты бар, оған қол жеткізуге тырысып, оның қатысушылары өз мүмкіндіктерін, шығармашылық түрде көрсетуге және жалпы өз күштерін бағалауға мүмкіндік алады. Волейболда әркім өзінің темпераменті мен мінезінің ең жақсы ерекшеліктерін, табиғи қабілеттерін көрсете алады, ойынның ерекше жеке стилін дамыта алады, стандартты міндеттердің шығармашылық шешімін таба алады. Волейбол ойнау қатысушылардан физикалық мүмкіндіктердің максималды көрінісін, ерікті күш-жігерді және алған дағдыларын қолдана білуді, сондай-ақ оларды сақтай білуді талап етеді.

Қорытындылай келе волейбол ойыны арқылы оқушылардың жауапкершілік сезімі дамиы, өйткені ойыншылардың әрқайсысы осы ойында белгілі бір миссияны орындайды.

Мадияр БОЗБАЕВ,

Жамбыл облысы, Тұрар Рысқұлов ауданы, Ақыртөбе ауылы, Ақыртөбе орта мектебінің дене шынықтыру пәнінің мұғалімі

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 176 МҰЗ АЙДЫНЫ ҚОЛДАНЫСҚА БЕРІЛДІ

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА БАЛАЛАР СПОРТЫ БАСТЫ НАЗАРДА. 2021 ЖЫЛДЫҢ ҚАРАША АЙЫНДА ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ ТАПСЫРМАСЫМЕН АУДАН ӘКІМДЕРІНЕ АУЫЛДАҒЫ ҚЫСҚЫ СПОРТТЫ ДАМУЫ МАҚСАТЫНДА АУДАН ОРТАЛЫҚТАРЫНДА, АУЫЛДЫҚ ОКРУГТЕРДЕ МҰЗ АЙДЫНДАРЫН ҚҰЙЫП, ШАҒЫ ЖОЛДАРЫ МЕН СЫРҒАНАҚТАР ЖАСАУ ТУРАЛЫ ҰСЫНЫС ХАТ ЖОЛДАНҒАН.

Батыс Қазақстан облысының дене шынықтыру және спорт басқармасының мәліметінше, сол жұмыстар нәтижесін беріп жатыр. Бұған облыс аумағында 176 мұз айдынының қолданысқа берілуі дәлел.

Бүгінде Батыс Қазақстан облысы бойынша барлығы 176 мұз айдыны құйылды. Оның ішінде Орал қаласында – 40, аудан бойынша – 136. Аудан бойынша Ақжайық ауданы – 14, Бәйтерек ауданы – 7, Бөрлі ауданы – 27, Бөкейорда ауданы – 3, Жаңақала ауданы – 13, Жәнібек ауданы – 10, Казталов ауданы – 11, Қаратөбе ауданы – 8, Сырым ауданы – 14, Тасқала ауданы – 8, Теректі ауданы – 11, Шыңғырлау ауданы 10 мұз айдыны пайдалануға берілді.

РУХСЫЗ, БІЛІМСІЗ

← 1

Ақиқатын айтсақ, республикалық және аймақтық спорт мекемелері басшылары мен бапкерлерінің көпшілігі өз қызметтеріне сай емес. Ащы шындық: біз ең әуелі мемлекетшіл, білікті кадрлардан қатты ақсап тұрмыз. Ел қамын, ұлт намысын тереңнен ойлатын, арлы, білімді, намыскер азаматтар баршылық. Бірақ білімсіз, пысықай басшылар ондай мамандарды шетқақпайлап, жауапты қызметтерге жолатпауға тырысады.

Сізге спорттың тізгіні аса бір жауапты кезеңде тапсырылып отыр. Қантар дүрбелені халықты дүр сілкіндірді. Қазір жұртшылық бұрынғыдай жылтырақ, арзан сөзге алдана қоймайды. Ал, спорт саласы, турасын айтсақ, шіріген арқан тәрізді үзілгелі тұр. Бұл жердегі ең басты проблеманың бірі: кейінгі отыз жыл бойы спорт ғылымын шетке қағумен болды. Кейінгі жылдары кадр саясатын ойыншық қылып жібердік. Хош, енді ғылымсыздықтан бастап негізгі проблемалардың бірнешеуін тізіп өтейік.

ҒЫЛЫМСЫЗ СПОРТ. Совет одағы тұсында бір ғана Қазақ дене шынықтыру институтының өзі республика спортының темірқазығы әрі қара нары іспетті еді. Бұл ұжым тек дене шынықтыру институты ғана емес, сонымен қатар Қазақстан спортының ғылыми-зерттеу институтының деңгейінде қызмет жасады. Ректор Хамза Мұхамеджановтан бастап ұжымда Қ.Байболов, П. Матушак, Қ. Байдосов, М.Тәнекеев, А.Асубаев, Б.Елғондиев, Ә.Нұрмаханов, В.Филимонов, А.Тулупов, А.Крюков, М.Хван, С.Сатыбалдиев, И.Потапов, Ленская т. б. білікті мамандар еңбек етті. Институт Қазақстан спортының ғылыми даму жүйесін түзумен қатар, республика спортының ғылыми-әдістемелік орталығы қызметін атқарды. Ұлттық құрама бапкерлері мен спортшыларының басым көпшілігі осы институттың түлектері болатын. Қазақстан ұлттық құрамасы 1971 жылғы СССР халықтарының жазғы спартакиадасында командалық бесінші орынға (17 құрама арасында) табан тіреді. Одан кейінгі кезеңде де республика құрамасы одақтағы маңдайалды команданың бірінен саналды. Ал Қазақ дене шынықтыру институты Совет одағындағы спорттық оқу орындары арасында үздіктер қатарында нық тұрды. Себебі, ол кездің мамандары адал еңбекке, ғылымға, ізденіске арқа сүйеуші еді. Кейін бұл күндылықтардың құны төмендей бастады. Оған қоса ұлттық рухты әлсіретіп алдық. Соның салдарынан Токио олимпиадасында масқара боп 83-орынға бір-ақ құлдырадық. Ал, спорт ғылымы өркендеген АҚШ жалпы командалық бірінші орынға шықты. АҚШ Олимпиада комитетіндегі ұлттық құраманың ас-суына жауапты дирекция Олимпиада басталардан бір жыл бұрын командалардың диетологтарымен кеңесіп, тамақ мәзірін дайындауға кіріскен екен. Олимпиада қарсаңында бұл дирекция Токиоға 33 тонна тамақ пен суын жіберіпті. Бұған қоса дирекция Жапониядағы танымал аспаздарды жұмысқа тартып, жапон теңіздерінен ауланған балық өнімдері мен белоктарды қажетінше сатып алыпты. АҚШ мамандарының спортшылар тамағына мән бергені сонша, Токиоға өздерінің ыдыс-аяғына дейін апарған екен (ішінде күміс ыдыстар бар).

АҚШ спорттық ғылымды осындай деңгейге жеткізсе, біз спортшы баптаудың баяғыда қалыптасқан сатыларын жоғалтып алдық. Мысалы, күрес секциясына барған бала әуелгі үш жылда алғашқы дайындық тобының талабына сай жүгіріп, секіріп, созылып, керіліп және гимнастикалық, акробатикалық жаттығуларды меңгеріп, жеңіл-желпі алысып, буындарын, сіңірлерін, қысқасы бүкіл ағзасын сан алуан әдіске, алдағы айқастарға біртіндеп дайындауы керек. Одан кейін үш жылғы оқыған-тоқығанынан емтихан тапсырып, келесі сатыға - оқу-жаттығу тобына өтуі керек. Бұл топта күрес әдістерін, шабуыл, қорғаныс тәсілдерін үйреніп, салмақ «кумай», қатты жанықпай бес жылдай машықтануға тиіс. 16-17-ге толған баланы жарысқа саласыз. Ал спорттық жетілдіру тобына зорықпай, шалдықпай жеткен бозбала (18-20 жас) тау қопаруға дайын тұрады. Ар жағы жоғары спорт шеберлігі тобы. Жоғарыдағы жүйемен баптанған балуан әрі қарай ауыздығымен алысқан аттай тың әрі тегеурінді болады. Өкінішке қарай, кейінгі жиырма жылда бұл жүйе құрдымға кетті. Соның салдарынан отыз жылда күрестің үш түрінен (грек-рим, еркін күрес, дзюдо) бір қазақ балуаны Олимпиада чемпионы бола алмай, жері оймақтай ғана бір уыс шешен мен грузиннің шаңына көміліп қалдық. Тек дзюдоны мысалға алсақ, 2000 жылдан бергі алты Олимпиада ойындарында халқының саны 4 миллионға жетпейтін Грузияның балуандары

4 алтын, 5 күміс, 2 қола медальді қанжығаға байласа, бізге бұйырғаны – 2 күміс, 1 қола жүлде. Шешеннің ағайынды Бувайсар, Адам Сайтев еркін күрестен Олимпиаданың 4 алтынның олжаласа, күрестің бұл түрінен алпыс жылда бір қазақ баласы Олимпиада ойындарын ұтқан жоқ. Бүтін бір ұлттың беті күйетін жағдай.

Иә, спорт ғылымы тек жаттығу жүйесімен ғана шектелмейді. Тамақтану, салмақтан арылу, психология, педагогика, биология, биохимия, биомеханика, физиология, диетология, орта тау деңгейінде, биік тауда жаттығу, жерсіну, т.б. мәселелерді бапкерлер мен әдіскерлер жақсы білуі және білімді мамандарымызды қалыптастыру үшін бізге мықты физкультура институты әбден қажет. Институт құрылған жағдайда басшылығына елін, жерін сүйетін, ар-намысты нәпсіден жоғары қоятын арлы, білімді азаматты тағайындамаса, істің бәрі бекер болмақ.

ОҚУЛЫҒЫ ЖОҚ САЛА. Арнайы институттың жоқтығынан біздің елде спорттың әр түрінен әдістемелік, ғылыми-сараптамалық кітаптар жетіспейді. Кей спорт түрлерінен әдістемелік кітапшаларды емге таппайсың. Ең сорақысы, еліміздегі 18 спорт интернат-колледждерде қазақ спортының тарихынан хрестоматиялық оқулық жоқ. Мұндай жағдайда жас бапкерлер жаттығу мен жарыс процесінде қандай тарихқа, қандай ғылыми негізге сүйенеді, деген заңды сауал туады. Ал Мәдениет және спорт министрлігі мен Ұлттық Олимпиада комитеті осы бір аса қажет, аса маңызды мәселеге жете мән бермей келді. Қадірлі Дәурен Әскербекұлы, басқасын былай қойғанда, интернат-колледждер мен жоғары оқу орындарының дене шынықтыру және спорт факультеттерін хрестоматиялық оқулықпен қамдауға бел шеше кіріссеніз, мұныңыз талай ұрпағыңыз мақтанышпен айтып жүретін өнегелі іс, тарихи ерлік болар еді.

БАПКЕРЛЕРДІҢ ЖОҒАРЫ МЕКТЕБІ. Совет өкіметі тұсында Мәскеуде «Жаттықтырушылардың жоғары мектебі» деп аталатын арнайы орталық болатын. Сол мектеп совет спортының ұстаханасы еді. Әйгілі бапкерлер Диканбай Биткөзов, Марат Жакыт және Мерей Қойшыбекұлы Мәскеудегі сол мектептің жаттықтырушыларға тигізген пайдасы туралы ықыласпен айтып отырады. Егер Нұр-Сұлтан қаласында дене шынықтыру және спорт

институты ашылса, сол мекеменің жанынан міндетті түрде «Жаттықтырушылардың жоғары мектебін» құру керек. Өзірге уақыт жоғалтпау үшін республикалық оқу-әдістемелік, талдау орталығының құрамында осындай арнайы мектеп болса деген тілегіміз бар. Себебі, қазіргі жаттықтырушылардың 90 пайызы жаттығу процесін ғылымға сүйенбей, жоспарсыз, жалаң жағдайда өткізеді. Бұл білген адамға мыңдаған талапкер балаларға жасалып жатқан қиянат дер едік.

Тағы бір ұятты жағдай, біздегі екпінді спорт түрлерінің өзінде заман талабына сай ғылыми-кешенді топтар жоққа тән. Жекелеген дәрігер, психолог, массажшы бар, бірақ олардың басым көпшілігінің кәсіби деңгейін әлемдік дәрежеге лайық деп айту қиын.

ҰЛТТЫҚ РУХ! Бізді Токиода 83-орынға желкелеп сүйреп түсірген ең басты себептің бірі – ұлттық идеологияның әлсіздігі. Ұлттық рухы кем халықтан өрелі тірлік күтпей-ақ қойыңыз. Осы жерде тағы да грузин дзюдошыларын сүйсіне еске аламыз. Олардың Токио кілеміндегі қимылы сойқан болды. Шетінен тұтас Грузияның тағдырын, аманатын иығына артып алғандай буырқанып, бұлықсып тұрады, немесе кілемге шығарда анасы: «Ұлым, сен жығылсаң, бүкіл Грузия жерге қарайды!» деп таусыла қайрап салғандай, жанпида күйге түседі. Мына жалғандағы актық айқасы, соңғы арпалысы дерсің. Баяғы, Мәскеу олимпиадасындағы Жақсылық Үшкемпіров ағамның: «Не жеңемін! Не осы кілемде өлемін!» деген серті тәрізді. Көріп тұрып, тұла бойын ду ете қалады. Ал Дағыстанның Абдулрашид Садугаевы күреске беттегенде екі көзі шоқтай жанады. Бір қарасаң, қалың орманда жоны дүрдііп, жалғыз жортқан жолбарысқа ұқсайды. Сипатына көз салсаң – арыстандай айбатты ер. Жұлқыса кетсе – алды-артына бірдей ер. Оның жерлесі Заур Угуев те аш бөрідей жаланып тұр. Кілем үстінде бұғалық бермес шу асаудай тепсінеді. Солтүстік Осетия өрені Заурбек Сидиков айқас десе, айдынданып, арқырай түсетін жайнақтың тап өзі. Қимылы Қап тауының асау өзеніндей бұрксарк. Бұлар еркін күрестің жампоздары, ал грек-рим күресіндегі Ингушетия үміті Мұса Евлов Токио кілемінде бидайықтың көл жайқаған жалғызындай дара көрінді. Мұса сүйегі кесек, білегі құрыш, жарау аттай шымыр жігіт. Беттескенмен бураша тартысып, айғырша

шайнасудан тартынбайды. Бұл төртеуі де әлем чемпионатының күміс медалін бойларына шақ көрмейді. Финалда ұтылғанды қорлық санайды. Мұны амбиция дейміз бе? Әлде намысқой жігіттерге тән табиғи, асыл қасиет дейміз бе?! Мысалы, Абдулрашид Садугаев пен Мұса Евлов 2017 жылғы дүниежүзілік біріншіліктің финалында жеңіліс тапты. Сондағы Садугаевтың түнерген түрін көрсеніз ғой! Евлов: «Қап, қаншама адамды жерге қараттым-ау», деп күйінгенде көкірегі қарс айырыла жаздады. Келесі жылғы әлемдік чемпионатта екеуі қарсыластарын сыпыра ұтып шықты. Ал дүние жүзінің 9 дүркін чемпионы, бүтін орыстың айыбы Александр Карелин Сидней олимпиадасындағы «күмісін» олқысынғаны сонша: «Это – предательство перед Россией!» деді өзегін өрт шалғандай күйде. Осындай отты сөз біздің балуандардың жүрегінен неге шықпайды?! Біздің бауырлар әлем чемпионатының «күмісін» жеңіліс санайтын күн қашан туар екен?! Иә, біздің қазіргі жігіттер байсалды, мәдениетті белдеседі, бірақ өлермен емес. Неге?! Қазақ осынша жігерсіз, қайратсыз, осынша намыссыз ба еді?!

Иә, грузиндер ұлттық алфавиті мен ана тілін көзінің қарашығындай сақтап отыр. Ал біз ана тілімізді босағаға ысырып тастап, ұлттық мүддемізге атүсті қарайтын түсініксіз халге жеттік. Соның салдарынан қазақ спортында ұлттық рух жоққа тән. Министрлік пен ҰОК бұл проблемаға бас ауыртқан емес. Егер бас ауыртқан болса, спорт мектептері мен интернаттарда жастардың намысын жанитын рухани кештер, патриоттық тақырыптағы жүздесулер ұйымдастыруға атсалысар еді. Егер ұлттық рухты қатты ойласа, Диканбай Биткөзов, Жанәділ Атаев, Марат Жакыт, Аманкелді Мұсабеков, Аманкелді Рымқұлов, Жанпейіс Жабаев, Алмас Мұсабеков, Дәулет Тұрлықанов, т.б. спорт ардагерлерінен және Олимпиада, әлем чемпиондарынан топ жасақтап, республиканың әр киырындағы спорт интернаттарын аралап шығар еді. Ардагерлермен, чемпиондармен жүздесу жас спортшыларға шабыт сыйлайды, олардың бапкерлерін ойға, ізденіске жетелейді.

Ұлттық рухтың қайнар көзі – ұлттың ауыз әдебиеті мен тарихы! Біздің спорт интернат басшылары мен қосшылары бұл мәселеге мән бермейді. Ал шындап, терең ізденген адамға жеңістің бір көзі осында жатыр. Әйгілі желаяқ

СПОРТ...

Еуропа кубогының жеңімпазы, ССРО-ның бірнеше мәрте чемпионы Әмин Тұяқов айтты: «Кішкентайымыздан «Қобыланды», «Қыз Жібек», «Алпамыс» жырларын жаттап өстік. Мұхтар Әуезовтің «Көксерегін» мектепке бармай тұрып оқыдым. Халық әдебиетінің бала тәрбиесіне, адам өміріне пайдасы зор». Енді атақты бапкер Діқанбай Биткөзовті тыңдайық: «Әкем жатар кезде «Алпамыс», «Ер Тарғын», «Қозы Көрпеш-Баян Сұлу» жырларын жатқа айтушы еді. Үйдегі балалар ұйып тыңдаймыз. Тыңдап жатып, батырларға қатты қызығамыз. Батыр болғымыз келіп, бұлықсып, үйге сыймай кетеміз. Соларға еліктегеннен жұдырығымыз тастай түйіледі, ерлік жасағымыз келіп, тұла бойымыз қыз-қыз қайнайды. Сол жырлар бізді батырлыққа ғана үндеп қоймай, өмірдің талай қырын ұғуға тәрбиеледі». Атақты жаттықтырушылар Керей және Мерей Қойшыбекұлының анасы Мағфаруз көзі ашық, сауатты адам болыпты. Абай өлеңдері мен қара сөздерін жатқа айтады екен. Балаларына «Қиналсаң, Абайға жүгін», дейді екен жарықтық. «Отаныңды сүй! Еліңе қызмет ет!» деген қастерлі сөзді ұрпақтарына өсиет қылып қалдырыпты. Керей мен Мерей ағалардың білімді, өрелі азамат боп жетілуіне ұлттық әдебиеттің әсері зор болғаны анық. Ұлт мақтаншытары Әмин Тұяқов, Әбілсейіт Айханов, Әбдісәлан Нұрмахановтар ұлттық тәрбиеге уызында жарыды. Жақсылық Үшкөмпіров, Дәулет Тұрлықанов, Қанат Байшолоқов бастаған 60-70 жылдардың толқыны күш атасы Қажымұқанның жеңіс жолын үлгі тұтты. Сейдахмет Бердіқұл тізгінін ұстаған «Лениншіл жастың» спорт бетін жата-жаста-на оқыды. Ендеше қазіргі талапкер балаларға батырлар жырларын, жыраулар әдебиетін, спорт саңлақтарының тарихын қосымша оқытумен қатар тартымды, тартысты спорттық киноларды көрсетіп, талдап, түсіндірсек — өнегелі, тәрбиелі жастарымыздың қатары қалыңдай түсетіні күмән туғызбайды. Оған қоса Бауыржан Момышұлы, Талғат Бигелдинов, Рақымжан Қошқарбаев, Қасым Қайсенов, тағы басқа батырлардың ерлікке, елдікке толы шығармаларын спортшы жастарға лайықтап, шағындап басып шығарып, оқыта бастасақ, мыңдаған баланың көкірегі нұрланып, рухы пындалып, ой-өрісі ұзара түсері хақ. Біздің аты зор министрлік бұл мәселені әзірге керек қылған емес.

Бір жылдың үш жүз күнін интернатта өткізетін спортшыларды Токтар Әубәкіров, Дулат Исабеков, Досқан Жолжақсын, Несіп Жүнісбайұлы, Секен Тұрысбек, Асқар Жұмаділдаев, Нұртөре Жүсіп, Дархан Мыңбай, Бекболат Тілеухан, Асқар Алтай, Балғынбек Имаш секілді ел танитын азаматтармен жүздестірсе, балалар ұлт мәдениеті мен тарихынан әңгіме тыңдап, рухы өсіп, бір жасап қалар еді ғой. Біздің интернат басшыларының көбі бұл жағына жоқ. Қажымұқан интернат басқарған кезімізде Токтар Әубәкіров, Шерхан Мұртаза, Мұхтар Шаханов, Сейіт

Кенжеахметов, Секен Тұрысбек, Дәулет Тұрлықанов, Бекболат Тілеухан, Бақтияр Артаевты кездесуге шақырдық. Сондағы балалардың көзіндегі жарқыраған отты, кеудесін кернеген арманды тілмен жеткізу қиын. Сол талапкерлердің ішінен күрестен әлем чемпионатының бес мәрте жүлдегері Алматы Кебісбаев, бокстан әлем чемпионы Мерей Акшалов, Азия ойындарының жеңімпазы Ілияс Сүлейменов, т.б. саңлақтар шықты.

Бір мақала аясында республика спортының бар проблемасын түгендеп шығу мүмкін емес. Бірақ жүйелі бағдарлама жасап, дұрыс бағыт ұстансақ, жағдайды 3-4 жылда біршама түзеуге болады. Нақты мысал келтірсек, 1941-1945 жылдардағы екінші жаһандық соғыста 1710 қаласы, 70 мың селосы, 32 мыңға жуық өндіріс ошақтары, 98 мың колхозы, 1876 совхозы, 2890 машина-трактор станциясы қирап, үйіндіге айналған Совет одағы сұрапыл идеология мен темірдей тәртіптің, табанды ғылыми ізденістің арқасында 1956 жылғы жазғы Олимпиада ойындарында аса күшті АҚШ құрамасын басып озып, дүние жүзі бойынша командалық бас жүлдені жеңіп алды. Біз, Аллаға шүкір, ондай қырғыннан аманбыз. Кешегі совет тұсында қалыптасқан спорттық ғылымның ізі мен дәстүрі толық жоғала қойған жоқ. Сол мектептен дәріс алған мықты кадрларымыз әлі де болса бар. Оларға қоса білім-ғылымға құштар, Отанын жанынан артық сүйетін, ізденімпаз, дарынды жастарымыз бен белді, іскер азаматтарымыз аз емес. Ендеше, алдағы жылдары қазақ спортының қайта түлеу, жаңғыру, өркендеу дәуірін көргіміз келеді. Әйтпесе, кейінгі 6-7 жылда қазақ спорты бұрын-соңды болмаған сорақы күйге түсті. Мәдениет және спорт министрлігінің коллегиялары өте жадағай форматта, жауапсыз, таяз қалыпта ұйымдастырылып келді. Соның салдарынан аймақтардың спорт басшылары мен бас жаттықтырушылар коллегияға атүсті қарауға көшті. Ұлттық құрама бапкерлерінің басым бөлігі жылдағы жаттанды, желбуаз «отчеттарынан» жаңылған жоқ. Мұның ақыры контингентінің басым көпшілігі жеңіліске еті өліп кеткен, жығылып жатса да баяғыдай шамырқанып, намыстанбайтын, ортанқол спорт армиясының қалыптасуына әкеп соқтырды. Ақиқатын айтсақ, дәл қазір бүкіл Қазақ елінен спорт шаруашылығы төрт аяғын тең басқан бірде-бір облысты таба алмайсыз. Республикалық мекемелердің де жағдайы осы шамада.

ҚАРКЕН АҒАНЫҢ ІЗІМЕН. Дәурен Әскербекұлы, 1959 жылы қазақ спортының тізгіні 29 жастағы комсомол қызметкері Қаркен Ахметұлының қолына тиді. Қаркен ағамыз қамшының сабындай қысқа уақытта республика спортының ардақты, абыройлы басшысына айналды. Ол кісі білімді әрі еңбекқор мамандарды кабинетіне шақырып, не өзі залға барып, олармен шешіле әңгімелеседі екен. Спорт туралы кітап көрсе, жинап жүреді, деседі. Бір жылы классикалық

күрес бапкері Петр Матушактың шәкірттері жақсы нәтижеге қол жеткізіп, содан Қаркен ағамыз ол кісіге өзінің үш бөлмелі пәтерін сыйға береді. Шымкентте Құралбек Ордабаев деген жас қақпашының барын естіп, сол жаққа ұшып барады да, Құралбек інісін Алматының «Қайратына» әкеп қосады. Тимур Сегізбаевтың «Қайратқа» алынуына тікелей ықпал еткен осы Қаркен ағамыз. Сонау Мәскеуде жүрген Олимпиада жүлдегері Ғұсман Қосановты Алматыға көшіріп алған да Қаркен еді. Әбдісәлан Нұрмахановтың ГАНЕФО ойындарына қатысып, ССРО-ның еңбек сіңірген спорт шебері атануына атсалысқан Қаркен Ахметұлы екенін біреу білсе, біреу білмейді. Сол Қаркен ұлттық құрамадағы мықтылардың бәрінің дерлік аты-жөнін білді, дейді көнекөз ардагерлер. Қазір көзі тірі Әмин Тұяқов пен Май Хванмен тілдессеңіз, Қаркен аға туралы талай жайға қанығасыз. Ол кісі қызметке кіріскен 1959 жылы Қазақстанда 12 стадион болса, басқа жұмысқа ауысар кезінде 108-ге жетіпті. 3 бассейн 87-ге, 45 спорт залы 2546-ға жетіпті. Қаркен ағалар кадр аз, спорт ғимараттары

тым тапшы кезеңде Қазақстан спортын Совет одағындағы көшбасшылар сапына қосты. Ал сіз «кадры» көп, бірақ шамамен 80-85 пайызы қолына қалам ұстамайтын бапкерлермен, ҰОК-тағы, республикалық мекемелердегі, одан әрі он жеті аймақтағы басшылық қызметке лайығы бар, лайықсызы одан да мол қалың спорт армиясымен бетпе-бет қалып отырсыз. Адам қызығатын жағдай емес. Бірақ Президент Қасым-Жомарт Тоқаев сізді осы қызметке зор сеніммен жіберген екен, енді шегінетін жер жоқ. Не бел, не белбеу кететін сынақ тұр алдыңызда. Алла жар болсын! Сізге көпшіліктің шынайы сүйіспеншілігіне бөленіп, халық министрі атанған Қаркен Ахметұлының табысты жолы мен абыройын тілейміз!

Қажет деп тапсаңыз, республика спортына қатысты біраз ұсыныс-пікірлерім бар. Жеке жолығып, талқыласақ, ой бөліссек, деген тілегімді қоса жолдап отырмын.

Құрметпен,
спорт саласында 36 жыл қызмет жасаған
Қыдырбек РЫСБЕК

ПОЧЕМУ ЮРИЙ ГРИДЖАН ЗАВЕРШИЛ КАРЬЕРУ В 29 ЛЕТ

ЮРИЙ ГРИДЖАН ИЗВЕСТНЫЙ КАЙРАТОВЕЦ 80-Х СЕГОДНЯ ТРЕНИРУЕТ ДЕТЕЙ В ОДНОЙ ИЗ СПОРТИВНЫХ ШКОЛ АЛМАТЫ. "ХУДО У НАС С РЕЗЕРВОМ, – СКАЗАЛ КАК-ТО ЮРА. – ЛЕТОМ НАПЛЫВ, А ЗИМОЙ ДЕТИ ОТСИЖИВАЮТСЯ ДОМА. ХОТЯ УСЛОВИЯ ЕСТЬ. ТОЛЬКО ЗАНИМАЙСЯ". ВООБЩЕ, ОН ИНТЕРЕСНЫЙ СОБЕСЕДНИК. НЕ РАЗ МЫ ВСПОМИНАЛИ ЕГО БИОГРАФИЮ. А ЭТОТ РАЗГОВОР СОСТОЯЛСЯ У НЕГО ДОМА ЗА ЧАШКОЙ ЧАЯ.

– Юрий, вы в детстве мечтали играть за "Кайрат"?
– Совру, если так скажу. Я мечтал о "Шахтёре", потому что детские годы провёл в Караганде. Как и отец, работавший на шахте, болел за горняков. Помню, в чемпионате города, а я тогда играл за заводскую команду "Литейщик", из-под самого Александра Жуйкова, бывшего кайратовца, гол забил. Он тогда заканчивал карьеру в "Шахтёре".
Как сейчас, помню слова Николаевича: "Ты, парень, точно будешь в "Шахтёре" играть". Буквально через несколько дней Чудинов, мой первый детский тренер, пригласил меня на УТС горняков. А возглавлял тогда команду уроженец Алма-Аты Арсен Найдёнов. В 91-м он станет заслуженным тренером РСФСР. Помните его шутку "Судья сломал нам игру – пятый и седьмой голы были забиты из офсайда"?
Словом, при нём потихоньку стал выходить на замену. Но Леонид Остроушко, сменивший Найдёнова и Анатолия Крутикова (того самого, чемпиона Европы 1960 года) привёз с собой десять футболистов из Алма-Аты. Многие тогда покинули "Шахтёр".
– Что было дальше?
– Отправился в "Булат" (Темиртау). Оттуда призвали в армию. Служил в Дальневосточном военном округе. На чемпионате дивизии по шахматам обыграл всех, и меня зачислили в спортроту. А потом самостоятельно отыскал футбольную команду СКА в

Хабаровске и напросился на просмотр.
После первой же тренировочной игры наставник армейцев Леонид Назаренко (позже он выведет "Иртыш" в полуфинал Кубка чемпионов Азии) сказал: "Давай свои данные, вызов сделаем". Так я оказался в СКА. Отыграл сезон, и закончился срок моей службы.
После демобилизации приехал в Кустанай, в "Энергетик". Сыграл несколько игр, и меня пригласили в "Кайрат". Даже не раздумывал. Зарплата вдвое меньше, но играть в высшей лиге куда интереснее. К тому же многих ребят знал лично. С Вахидом Масудовым и Антоном Шохом пересекались в юношеских сборных Казахстана, с Сергеем Климовым и Сергеем Сорокиным играли за "Булат", а ещё один Сергей, Ледовских, был моим старшим товарищем по "Шахтёру". Тимур Сегизбаев и Евгений Кузнецов, работавшие с командой, после двух в дубле перевели меня в основу.
– С харьковским "Металлистом" играли, опекал Лёню Буряка. Потом мне сказали, что я наглухо его закрыл. А мне показалось – Буряк всю игру простоял и не пытался даже обострять игру. В единичных моментах, когда мяч оказывался у него, я старался сыграть как можно надежнее.
– Это было в памятном для всех 1986 году, когда алма-атинский клуб единственный раз в истории стал седьмым в чемпионате СССР. Могла ли команда подняться выше?

По словам Юрия Гриджана, в детстве он мечтал играть не в "Кайрате", а в "Шахтере". Все потому что жил в Караганде. И, как и его отец, работавший на шахте, страстно болел за горняков. В целом, все мальчишки города бредили тогда «Шахтером».

– На строчку-две – могли, наверное. Где-то фарта не хватило, где-то сами упустили реальные возможности взять очки. Та команда была дружной и по составу ровной. К тому же футболисты подобрались практически одного возраста. Считаю, наша средняя линия была лучшей в Союзе.
– Назовёте игроков средней линии?
– Пахарь Сергей Ледовских, действовавший на правом фланге, был малозаметен, но играл надежно и эффективно. Как и Фанас Салимов. Фантик (так звали Салимова в команде) успевал отрабатывать и впереди, и сзади. Его рывки по левому

краю доставляли немало неприятностей соперникам. Не случайно, он был на заметке у тренеров сборной СССР. Фанас играл на одном краю с защитником Женей Яровенко. Когда оборонец подключался к атаке, Фанас занимал его позицию и действовал не хуже других защитников.
В центре, в качестве стопперов, могли сыграть Володя Никитенко и Дмитрий Огай. Под нападающим – Сергей Волгин и Вахид Масудов. А впереди выделялся Грек – Евстафий Пехлеваниди. Ему, конечно, не хватало партнёра по атаке. Такого, как Серёга Стукашов, который к тому времени уехал в московское "Динамо".

Юрий ГРИДЖАН (в центре) в матче "Кайрата" с московским "Динамо". Фото Дендербая ЕГИЗОВА

– Но ведь был Карачун, который показывал иногда потрясающую игру!
– Виктору не хватало стабильности, хотя отдельные матчи он проводил очень прилично. Забивал решающие голы.
– Ещё какие факторы помешали "Кайрату" подняться выше?
– Нестабильность состава обороны. Яровенко даже не обсуждается. Он в Союзе был одним из лучших, и по праву позже стал привлекаться в состав сборной СССР. Надёжно играл Борис Джуманов, но его постоянно преследовали травмы. В оборонительной линии часто менялись игроки: то Алимжон Рафиков, то Турлыбек Батырбеков, то Сергей Кулинич, то я выходили на поле. Отсутствие сыгранности не позволяло стабильно играть сзади. А вот появление в составе "Кайрата" молодого Сергея Тимощенко – момент знаковый. Это защитник от бога.
– Какие-то смешные истории из жизни "Кайрата" запомнились?
– Их было немало. Ну, к примеру, вот эта. У Пехлеваниди родилась дочь. Поэтому в Ригу мы отправились без него. Он должен был из Чимкента долететь до Москвы, а оттуда прилететь в Прибалтику. Мы всей командой на автобусе поехали его встречать. Сидим, ждём. Вдруг появляется Пеха: небритый, невымытый. Масудов водителю говорит: "Не пускай бича в кабину. Он сейчас проситься будет к нам". Шофёр, не зная в лицо Пехлеваниди, говорит тому: "Ты кто? Проваливай отсюда". И грудью заслоняет дверь. Пеха кричит: "Я же футболист, я Пехлеваниди". Все, кто был в автобусе, со смеху попадали. А Ваха опять водителю: "Не пускай его...". Потом мы долго эту историю вспоминали.
– В начале разговора вы говорили, что здорово играли в шахматы. А были достойные соперники среди футболистов?

– Мы иногда играли на базе. Однажды на спор играл против нескольких человек, вслепую. Я стоял на балконе, а мне называли ход. Я отвечал, чтобы передвинули такую-то фигуру туда-то. В какой-то момент обнаружил, что ребята дали маху с ходом. Я им говорю: "Пойдёте так, будет шах, пойдете по-другому – будет мат". Они сдались.
– Почему вы так рано закончили карьеру в "Кайрате"?
– Ушёл сам. Обидно было, что машину не дали. Мог бы ещё поиграть. Молодой был, неопытный. В "Трактор" (Павлодар) подался. Хотя после "Кайрата" звали и в Чимкент, и в Целиноград. В первой же игре нога "ушла". Только услышал хруст. Перенёс четыре операции на колене. Врач, который оперировал, так и сказал: "Если не хочешь без ног остаться – завязывай с футболом".
В 29 лет завершил карьеру футболиста. Нога до сих пор беспокоит. Но с футболом не закончил. Тренирую детишек и получаю от этого большое удовольствие.

Алим АНАПЬЯНОВ

РЫВОК К ПОБЕДЕ

СТРИТЛИФТЕР ИЗ АКТАУ ИЛЬДАР ЯГЬЯЕВ УСТАНОВИЛ НОВЫЙ МИРОВОЙ РЕКОРД. СПОРТСМЕН СТАЛ ЧЕМПИОНОМ МИРА ПО ПОДТЯГИВАНИЯМ НА ТУРНИКЕ.

Чемпионат мира по подтягиваниям прошёл 23 января в столице Финляндии – Хельсинки. Участниками стали свыше 200 атлетов более чем из 20 стран мира. Борьба проходила в шести весовых категориях. Общий призовой фонд составил 10 тысяч евро.
Нашу страну представил Ильдар Ягьяев из Актау, который выступал в весовой категории до 70 килограммов.
Он осилил первый подготови-

тельный вес 90 килограммов. После ему удалось подтянуться с весом 96,5 килограмма, установив тем самым новый мировой рекорд.
– Самое сложное – это «весогонка», проходившая в течение месяца в усиленном режиме, – отметил спортсмен.
Стритлифтер уже шестой год удерживает титул лучшего в мире. Кроме спорта Ильдар Ягьяев управляет сетью быстрого питания. Это играет немалую роль при

подготовке, как отметил атлет. Также он является президентом федерации стрит воркаута и стритлифтинга Мангистауской области.
– Наша основная цель – это популяризация стрит воркаута и стритлифтинга в нашей области, да и в стране в целом. Мы с командой проводим бесплатные тренировки, вылетаем на сборы. В планах найти спонсора и построить тренажёрную площадку на набережной наподобие Muscle Beach в Лос-Анджелесе. Открыты к сотрудничеству, – поделился Ильдар Ягьяев.
Напомним, в конце прошлого года Ильдар Ягьяев стал семикратным чемпионом Европы.

ДОРОГА В ПЕКИН

НА УЧАСТИЕ В ЗИМНИХ ИГРАХ 2022 ГОДА В ПЕКИНЕ КАЗАХСТАН ПОТРАТИТ МЕНЬШЕ ЗАПЛАНИРОВАННЫХ В БЮДЖЕТЕ ДЕНЕГ. ВСЕ ПОТОМУ, ЧТО КИТАЙСКИЕ ОРГАНИЗАТОРЫ ОЛИМПИАДЫ СОКРАТИЛИ ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО УЧАСТНИКОВ ИЗ-ЗА ПАНДЕМИИ.

- На Пекинскую олимпиаду было запланировано 228 миллионов тенге. Но сумма будет меньше, потому что количество участников делегаций подрезается организаторами. Почти 50 процентов персонала приходится сокращать и поэтом непросто будет в таких условиях выступать спортсменам. Еще около 400 миллионов тенге – это были затраты на подготовку главного старта четырехлетия, - сказал во вторник на брифинге в СЦК генсек Национального олимпийского комитета Казахстана Андрей Крюков.

Напомним, Олимпийские Игры в Пекине стартуют 4 февраля, а церемония закрытия пройдет 20 февраля. По предварительным данным, в Олимпиаде будет участвовать более 4 тысяч атлетов из 95 стран мира. Всего разыграют 109 комплектов медалей в семи видах спорта, которые разбиты на 15 дисциплин.

От Казахстана в Играх будут участвовать предварительно 34 атлета, которые завоевали 87 лицензий. 19 из них поедут на Игры впервые. К слову, количество лицензий и, возможно, самих атлетов в казахстанской делегации может увеличиться после уточнения результатов последних отборочных состязаний.

Как пояснил генсек НОК, большинство лицензий завоевано лыжниками – 35, конькобежцами – 12 и биатлонистами – 12. По шорт-треку – 9, фристайл-акробатике – 4, фристайл-могулу – 6, прыжки на лыжах с трамплина – 4, горнолыжный спорт – 3, лыжное троеборье – 3. Андрей Крюков напомнил, что сейчас спортсмены проходят заключительный этап подготовки, они живут и тренируются в закрытых карантинных зонах: две из них – в Казахстане и три – за рубежом. Вместе со спортсменами проживают все члены обслуживающего персонала, в том числе водители, повара, врачи, персонал гостиниц.

В составе нашей олимпийской команды помимо спортсменов отправятся 20 тренеров, 10 представителей комплексных научных групп, 7 сотрудников техперсонала – механики,

смазчики, сервисмены, 7 сотрудников штаба. Из чиновников поедет только вице-министр культуры и спорта Серик ЖАРАСБАЕВ.

- Участие руководителя НОК Тимура КУЛИБАЕВА планируется обязательно - в церемонии открытия Игр. Всего в нашей делегации будет около 100 человек. Но плюс-минус еще будет уточняться, если у кого-то выявится COVID-19. Пока ни одного случая заражения нет, но все может измениться каждую минуту. Китайцы проверяют очень жестко и как-то обхитрить их не получится, да мы и не собираемся. У них специальные тесты на КВИ с увеличенной чувствительностью. Именно поэтому все члены делегации живут в отеле, никто не пересекается, живут и питаются отдельно, - сказал Андрей Крюков.

Он сказал, что основная часть команды вылетит 27 января charterным рейсом из Нур-Султана через Алматы в Пекин. А три группы вылетят из Европы с 29 января по 3 февраля. 3 февраля еще до церемонии открытия пройдут первые олимпийские соревнования по могулу среди мужчин и женщин с участием наших спортсменов.

- Биатлон представят опытная Галина ВИШНЕВСКАЯ, Александр МУХИН и Владислав КИРЕЕВ. Могулисты – Юлия ГАЛЫШЕВА, Аяулум АМРЕНОВА, Анастасия ГОРОДЬКО, Дмитрий РЕЙХАРД, Павел КОЛМАКОВ. Все спортсмены очень известные – это наши основные надежды на зимних олимпийских играх в Пекине! - выделил Крюков.

Журналисты напомнили прошлогодний скандал, когда бывший член сборной РК по фристайлу Александр ГЕБЕРТ обвинил тренера в поборах и психологическом давлении. Якобы его и других коллег заставляли пересылать суточные на счет главного тренера. Как решился вопрос с командировочными?

- Да, такой случай в сборной команде по фристайл-могулу был, - подтвердил вице-министр культуры и спорта Жарасбаев. - На сегодня официальные уполномоченные

органы по данному вопросу провели свое расследование и подтвердили, что коррупционных правонарушений в данном инциденте не было. Конечно, многие спортсмены, в некоторой степени выражая свое недовольство, начинают обвинять в тех или иных вещах главных тренеров или тренеров, которые рядом присутствуют. Я хочу вас заверить и сказать, что фигурирующая в данном вопросе Елена КРУХЛЫХИНА – один из лучших специалистов на сегодняшний день по фристайл-могулу! Подтверждение тому достаточно простое по спортивному принципу – это человек, который подготовил единственного медалиста Олимпийских игр. Обвинять ее в чем-то и говорить об этом было бы некорректно.

По словам спикера, госорганы разобрались в ситуации и дали свое заключение.

- В 2018 году, чтобы исключить возможные коррупционные риски, министерством культуры и спорта совместно с Антикоррупционной службой и Олимпийским комитетом было принято решение, чтобы главный тренер не оперировал средствами, а все происходило через службы Олимпийского комитета. Допустим, оплата за гостиницу производится безналичным расчетом на счет гостиницы. Что касается питания и точного проживания спортсменов, средства падают на карточку каждого спортсмена индивидуально. Как спортивный функционер считаю, что это большое достижение и серьезный шаг, чтобы избежать коррупционных рисков! - отметил Серик Жарасбаев.

А генсек НОК а Крюков добавил, что счетный комитет также не установил хищений и фактов нецелевого использования бюджетных денег в работе Национального Олимпийского Комитета при аудите расходов на подготовку и поездку национальной сборной на Летние Игры в Токио прошлым летом. Он призвал казахстанцев «не заниматься хайпом», вспоминая ту историю.

- Потому что просто некрасиво в отношении тренера. Сегодня, когда вся страна готовит команду к выступлениям на Олимпийских играх, моральное состояние тренера - это состояние спортсмена! И когда происходят передергивания на фоне того, что было обсуждено и доказано, на самом деле это приводит к тому, что мы показываем свое отношение к команде, к тренеру и вообще к спорту, - сказал он.

Напомним, Зимние Олимпийские игры пройдут в трех кластерах: Пекине, Яньцзине и Чжанцзякоу. Столица КНР примет турниры по фигурному катанию, шорт-треку, хоккею, керлингу и конькобежному спорту, а также церемонии открытия и закрытия Игр. Яньцин станет местом проведения соревнования по бобслею, горнолыжному спорту, санному спорту и скелетону. Чжанцзякоу примет биатлон, лыжные гонки, прыжки на лыжах с трамплина, фристайл и сноуборд.

Жантемир АЙДАРОВ

ОДЕРЖАЛ ПЕРВУЮ ПОБЕДУ

СБОРНАЯ КАЗАХСТАНА ПО ФУТЗАЛУ ОБЫГРАЛА КОМАНДУ ФИНЛЯНДИИ И ОДЕРЖАЛА ПЕРВУЮ ПОБЕДУ НА ЧЕМПИОНАТЕ ЕВРОПЫ-2022, ПРОХОДЯЩЕМ В НИДЕРЛАНДАХ, СООБЩАЕТ КОРРЕСПОНДЕНТ VESTI.KZ.

Встреча команд группы В завершилась со счетом 6:2.

Хотя первыми счет в матче открыли финны - на 13-й минуте отличился Миика Хосио. Однако Казахстан еще до перерыва сумел отыграться усилиями Биржана Оразова (18-я).

В начале второго тайма финны вновь повели после гола Яни Корпелы (23-я). Казахстан ответил точным ударом своего капитана Игиты (24-я).

А на 29-й минуте уже казахстанцы вышли вперед - гол забил Арнольд Кнауб. Спустя две минуты Оразов оформил дубль и удвоил преимущество команды. Вскоре его почин поддержал Кнауб (33-я), а окончательный счет за 20 секунд до сирены установил Азат Валиуллин.

Ранее в другом матче этой группы сборные Словении и Италии сыграли вничью 2:2. Таким образом,

Казахстан с четырьмя очками вышел на первое место в группе.

Заключительный матч подопечные Кака проведут 28 января против итальянцев.

Напомним, сборная Казахстана стартовала на Евро-2022 с ничьей со Словенией (4:4), а Финляндия также поделила очки с Италией (3:3).

ЛИЦОМ К ЛИЦУ

ОПРЕДЕЛИЛСЯ СЛЕДУЮЩИЙ СОПЕРНИК КАЗАХСТАНСКОГО БОКСЁРА БЕКЗАДА НУРДАУЛЕТОВА (3-0, 1КО) НА ВЕЧЕРЕ БОКСА В АКТАУ 5 ФЕВРАЛЯ, СООБЩАЕТ PROSPORTS.KZ.

По информации сайта Prosports.kz, боксёр из Мангистау Бекзад Нурдаулетов встретится с 23-летним представителем Нидерландов Чико Куаси (5-0-1, 2 КО), а на кону десятираундового поединка будет стоять вакантный «молодёжный» пояс

чемпиона WBO (Всемирной боксёрской организации) в полутяжёлом весе.

Напомним, в своём предыдущем выходе в ринг 6 ноября Нурдаулетов единогласным судейским решением победил узбека Фарруха Джуроева (6-5-1, 2 КО).

ВСЕ НА ЛЁД

В БАЛХАШЕ НАЧАЛИ ЗАЛИВАТЬ КАТКИ НА ШКОЛЬНЫХ КОРТАХ. ОНИ РАБОТАЮТ КРУГЛОСУТОЧНО. ДОСТУП БЕСПЛАТНЫЙ ДЛЯ ВСЕХ ЖЕЛАЮЩИХ, СООБЩАЕТ САЙТ АКИМАТА КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

По городу действуют 13 многофункциональных кортов, один из них с тартановым покрытием. Организовать катки раньше мешала тёплая погода. В январе несколько дней была плюсовая температура, шёл дождь.

Уже открылся каток при школе № 1. На остальных 11 школь-

ных кортах идёт заливка льда.

Каток также появился на стадионе «Металлург». Сюда бесплатно пускают детей до 7 лет и пенсионеров, а также людей с инвалидностью. Для студентов и школьников скидка – 50%. Те, кому льгота не положена, со своими коньками получают за 500 тенге билет на весь день.

НОВАЯ СМЕШАННАЯ ЭСТАФЕТА В ШОРТ-ТРЕКЕ, ЧТО ЭТО?

ЗИМНИЕ ОЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ 2022 В ПЕКИНЕ БУДУТ ВКЛЮЧАТЬ В СЕБЯ ДЕВЯТЬ СМЕШАННЫХ СОРЕВНОВАНИЙ. ОДНО ИЗ НИХ – СМЕШАННАЯ ЭСТАФЕТА ПО ШОРТ-ТРЕКУ. НО ЧТО ОНА ИЗ СЕБЯ ПРЕДСТАВЛЯЕТ?

Смешанные соревнования становятся основным элементом олимпийской программы, повышая гендерное равенство на Играх. В Пекине-2022 будут представлены девять смешанных событий – четыре новых и пять, которые уже были включены в программу прошлых Олимпийских игр. 5 февраля 2022 года смешанная эстафета по шорт-треку дебютирует на Олимпийских играх, и первые медали в этой новой дисциплине будут разыграны.

Максимум 12 команд с четырьмя спортсменами в каждой сразятся в напряженной борьбе, которую обязательно нужно посмотреть каждому фанату.

ШОРТ-ТРЕК, ФОРМАТ СМЕШАННОЙ ЭСТАФЕТЫ

Смешанная эстафета дебютирует на Олимпийских играх Пекина-2022. Хотя это новая дисциплина для шорт-трека на Играх, она представлена на Кубке мира по шорт-треку с сезона 2018/19.

Начиная с Игр 2012 года в Инсбруке, на зимних юношеских Олимпийских играх проводились смешанные эстафеты, однако в Пекине формат будет немного другим.

На Играх в Лозанне-2020 команды были сформированы из спортсменов из

разных национальных олимпийских комитетов (НОК). Сборная группа под названием Команда В выиграла золотую медаль. В составе этой команды выступали Ким Чан Со (Южная Корея), Диде ван Оршот (Нидерланды), Сёго Мията (Япония) и Джонатан Со (США).

В Пекине-2022 фигуристы, участвующие в смешанной эстафете, должны иметь квалификацию для участия в индивидуальных соревнованиях, а также в мужской или женской эстафете. Каждая команда будет состоять из четырех спортсменов: двух женщин и двух мужчин. Однако, в

отличие от Игр Лозанны-2020, команды будут представлять свои НОК.

Соревнования в Пекине-2022 будут состоять из забега на 2000 м, в котором четыре фигуриста преодолевают 18 кругов трассы длиной 111,12 м. Каждый спортсмен будет соревноваться дважды в следующем порядке: женщина-женщина-мужчина-мужчина-женщина-женщина-мужчина-мужчина.

Как обычно, судьбу медалей решат тысячные доли секунды.

КОГДА И ГДЕ СЛЕДИТЬ ЗА СМЕШАННОЙ ЭСТАФЕТОЙ ПЕКИНА-2022

На стадионе Столичного дворца спорта будут проходить все соревнования по шорт-треку, включая смешанную командную эстафету.

Смешанная эстафета состоится 5 февраля, через день после церемонии открытия. Не отрывайтесь от экрана, так как все медали будут разыграны в течение одного часа. Соревнования начнутся в 20:23 по местному времени с четвертьфиналов, за которыми сразу последуют полуфиналы. Финал А начинается в 21:18, а финал В - в 21:26. Мероприятие завершится в 21:34.

АҚ ОЛИМПИАДАНЫҢ АЛАУЫ ЖАҒЫЛАДЫ

← 1

«Ел үшін қазіргі қиын жағдайда, соның ішінде коронавирустық инфекцияның көбеюі кезінде біз спортшыларымызға алдағы Олимпиадада допингсіз, жанжалсыз, лайықты өнер көрсету міндетін қойдық. Әрине, әрбір спортшы жетістіктің шыңы саналған Олимпиада медаліне ұмтылады. Ал біз олимпиадашыларымыздың кез келген жетістігіне қуанамыз. Бұл үшін мемлекет спортшыларға сапалы жаттығу өткізуге, оқу-жаттығу жиындары және іріктеу жарыстарына тұрақты қатысуға қолдан келгенін барлығын жасады», деді Мәдениет және спорт министрі.

Сондай-ақ, жиынға қатысқан Ұлттық Олимпиадалық комитетінің бас хатшысы Андрей Крюков қазіргі пандемия жағдайында спортшылар мен жаттықтырушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігін сақтау басты міндет екенін атап өтті.

«Бүгінгі күннің басты міндеті – спортшылар мен жаттықтырушылар денсаулығы мен қауіпсіздігін сақтау. Олардың көпшілігі, яғни іріктеу турнирлерін аяқтағандар соңғы апта бойы жабық карантиндік аймақтарда орналасты. Онда дайындықтың соңғы кезеңі жүріп жатыр. Әлемдік додалар аяқталған соң Бейжіңге ұшпас бұрын спортшылар карантинде уақыт өткізеді. Барлық спортшылар кешенді-ғылыми топ мамандарының үздіксіз бақылауында. Мәдениет және спорт министрлігі мен УОК спорттық жарыс күнтізбе бойынша додаларға қатысу, дайындық жұмыстары, шетелдік оқу-жаттығу жиындары мен жарыстар, оның ішінде еліміздегі халықаралық жарыстарға қатысу үшін командаларға барлық жағдайды жасады. Енді спортшылар ең жауапты кезеңге аяқ басып отыр. Қазақстан халқы біздің команданы қолдайтынына сенімдіміз», – дейді УОК Бас хатшысы Андрей Крюков.

Қазақстан құрамасының спортшылары Бейжіңге 27 қаңтар күні арнайы рейспен ұшады. Ойындар 4 ақпанда басталып, 20 ақпанда мәресіне жетеді. Осыдан төрт жыл бұрын Оңтүстік Кореяның Пхенчхан қаласында өткен қысқы Ойындарда Юлия Галышева қола медаль жеңіп алған еді.

ҚЫСҚЫ ОЛИМПИАДА ОЙЫНДАРЫНДА ЕЛ НАМЫСЫН ҚОРҒАЙТЫН СПОРТШЫЛАР:
Биатлон. Галина Вишневская, Александр Мухин, Владислав Киреев; Бас бапкер – Максат Шаронов;
Шорт-трек. Абзал Әжіғалиев, Денис Никиша, Әділ Ғалиахметов, Ольга Тихонова, Яна Хан; Бас бапкер – Мәдіғали Қарсыбеков;
Конькимен жүгіру: Надежда Морозова, Екатерина Айдова, Дмитрий Морозов, Иван Аржаников, Денис Кузин; Бас бапкер – Дмитрий Бабенко;
Фристайл.
Могул. Юлия Галышева, Аяулым Әміренова, Олеся Граур, Анастасия Городко, Дмитрий Рейхерд, Павел Колмаков; Бас бапкер – Елена Круглыхина;
Акробатика. Жанбота Алдабергенова, Ақмаржан Қалмырзаева, Шерзод Хаширбаев; Бас бапкер – Геннадий Намерекоев;
Шаңғымен трамплиннен секіру. Сергей Ткаченко, Данил Васильев; Бас бапкер – Қайрат Биекенов;
Тау шаңғысы. Захар Кучин, Александра Троицкая; Бас бапкер – Алексей Шубин;
Шаңғы қоссайысы. Шыңғыс Рақпаров; Бас бапкер – Дильшат Мираев;
Шаңғы жарысы: Ксения Шалыгина, Валерия Тюленева, Ирина Быкова, Надежда Степашина, Ангелина Шурыга, Виталий Пухало, Евгений Величко; Бас бапкер – Александр Батыйкин.

Елена КРУГЛЫХИНА, фристайл-могулдан Қазақстан құрамасының бас бапкері:

– Бәрі біз қалағандай болған жоқ. Бірақ бұл – спорт. Кездескен қиындықтарға қарамастан, спортшылар өздерін жақсы қырынан көрсетіп, қысқы ойында Қазақстанның бәсекелесе алатынын дәлелдеді. Бізде ерлерден екі, әйелдерден төрт квота бар.

Аздаған қиыншылықтар кездескенін атап өттім. Виза мәселесіне байланысты АҚШ-тағы әлем кубогі кезеңіне Антон Бондарев бара алмады. Ол лицензияға қол созым жерден тоқтады. Жарақатына байланысты Сергей Романов Америкаға бара алған жоқ, ал Олен Цинн жолдамасыз қалды.

Біздің еліміздің намысын Юлия Галышева, Аяулым Әміренова, Олеся Граур, Анастасия Городко, Дмитрий Рейхерд және Павел Колмаков қорғайды. Бұл іріктеу өте ауыр өтті, сондықтан, спортшылардың барлығын да құттықтаймын.

Айта кету керек, спортшылар да, бапкерлер құрамы да толығымен Өскемен қаласының өкілдері. Біз Қазақстан атын таныту үшін бар күшімізді саламыз. Қазіргі таңда Олимпиада алдындағы дайындықты Шымбұлақта өткізіп жатырмыз.

Мәдіғали ҚАРСЫБЕКОВ, шорт-тректен Қазақстан құрамасының бас бапкері:

– Біз үлкен жұмыс атқардық. Жоспар бойынша, 10 лицензия алуды көздегенбіз. Бірақ бір жолдама кем түсті. Екі лицензияны Ольга Тихонова жеңіп алды. Одан бөлек, екі ер адам, екі әйел адам сынға түсетін қосымша эстафета бар. Аталған эстафетада біздің команда 12-орын иеленді, сол себепті, біздің қыздар командасына тағы бір жолдама берілді. Бұл бәсекеге Яна Хан дайындалуда. Соңғы әлем кубогінде ол 500 метрге жүгіруден өте жақсы нәтиже көрсетіп, Қазақстан рекордын жаңартқанын ұмытпау керек.

Ерлер арасындағы бәсекеде Абзал Әжіғалиев, Әділ Ғалиахметов пен Денис Никиша бақ сынайды. 500 метрге жарысудан үшеуі де сынға түседі. Бұл қашықтықта

Денис өзін жақсы сезінеді, әлем кубогі кезеңдерінде жүлде де алып жүр. Абзал команданың көшбасшысы, ал Әділ жастығына қарамастан жоғары орындардан көрінген спортшы. Ол 500, 1000, 1500 және 3000 метрде бағын сынайды. Бұрын бізде мұндай спортшы болмаған. Көптеген спортшылар негізінен 500 метрді қолайлы көретін.

Қазір осы үш спортшыға үміт артып отырмыз. Әзірге, қалған қашықтықтар мен эстафета туралы айтуға әлі ерте. Бұл туралы жарыс кезінде белгілі болады. Команда Нұр-Сұлтан қаласында карантинде жатыр. Біз дайындықты тоқтатқан емеспіз. Бәрі де карантин шараларын сақтауда. Біздің мақсатымыз – ойынға дені сау спортшыларды апару.

● МЕНШІК ИЕСІ ЖӘНЕ ШЫҒАРУШЫ – «Sport&ks» газетінің редакциясы» ЖШС

Мәулетхан АҚСАНОВ – Директор Заңғар КЕРІМ – Бас редактор Мәдина АСЫЛБЕКОВА – Бас редактордың орынбасары Бек ТӨЛЕУОВ – жауапты хатшы Оңдасын ЕЛУБАЙ – ШҚО-дағы меншікті тілші Едіге ОРАЗ – тілші Әділбек ЫДЫРЫСОВ – менеджер Зүлфия ЖҰМАҒҰЛОВА – есепші	Редакция мекенжайы: 010000, Нұр-Сұлтан қаласы Байланыс тел.: +77023840194 Алматы қаласында: Мұқанов көшесі, 223 «в» үй. Тел.: 8/727/3784200, 3784202 • Газет «Қазақ спорты» газетінің компьютерлік орталығында теріліп, беттелді. • Хат-хабар үшін: Поштамыздың абоненттік жәшігінің мекенжайы: №2714, 010017, Нұр-Сұлтан қаласы, Асан Қайғы көшесі, 73-үй. Газет «Алматы – Болашақ» АҚ баспаханасында басылады. Алматы қаласы, С.Мұқанов көшесі, 223 «в» үй. Тел.: 8/727/3783646, 3784010	• Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. • «Қазақ спорты» газетіне жарияланған материалдарды көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасалуы міндетті. • Авторлар қолжазбасы өңделмейді және кері қайтарылмайды. Жазылу индексі – 64190 • Газет ҚР Байланыс және ақпарат министрлігінде 2011 жылы 7 маусымда қайта тіркелген. Тіркеу куәлігі № 11855 – Г • Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 2017 жылдың 24 қаңтарында қайта тіркелген. Тіркеу куәлігі № 16317-Г.
• Тапсырыс – 79 • Таралымы – 3085 дана		